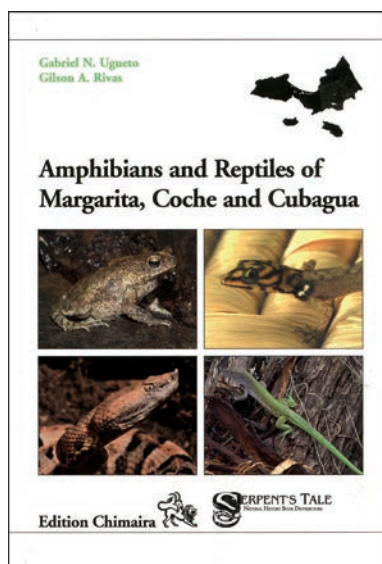

Gabriel N. Ugueto, Gilson A. Rivas: **Amphibians and Reptiles of Margarita, Coche and Cubagua**. Edition Chimaira, Frankfurt am Main, 2010, 350 str., 116 kol. fot., 12 tablic z 131 kol. rys., cena 44,80 €, ISBN 978-3-89973-479-9.

W 1975 r. miałem okazję podróżować po Wenezueli z pionierską wyprawą naukową zorganizowaną prze Koło Przyrodników UJ, co w tamtych czasach było nie lada wyczynem. Dziś do Wenezueli mogą jeździć studenci w ramach kursu ekologii tropikalnej (Wszechświat 4–6, 2009), a także coraz liczniej turyści, którzy szczególnie lubią Margaritę, wyspę tworzącą wraz z dwiema innymi, Coche i Cubagua, stan Nueva Esparta. Wyjazdy te umożliwiają zetknięcie się ze wspaniałą przyrodą południowoamerykańską i jednocześnie stymulują do szukania literatury o roślinach i zwierzętach tego rejonu. Do grup najsłabiej poznanych należą płazy i gady. W Wenezueli występuje ponad 670 gatunków i możliwości prawidłowego ich oznaczenia dla amatorów przyrodników często są niewielkie. Dlatego wszelkie terenowe przewodniki mogą to zadanie znacznie ułatwić. Co prawda nie powstał do tej pory przewodnik o herpetofaunie całego kraju, ale jest kilka książek o węzach oraz spora literatura specjalistyczna. Z dużym więc zainteresowaniem przeczytałem tę monografię dotyczącą co prawda tylko 3 wysp, na których występuje jedynie 50 gatunków, ale może być przydatna również osobom odwiedzającym północną część Wenezueli, gdyż z wyjątkiem 3 endemitów, resztę gatunków spotkać można również na stałym lądzie, co świadczy o kontynentalnym pochodzeniu tej herpetofauny.

Książka zawiera wszystkie niezbędne informacje o wyspach poczynając od ich geografii i opisów siedlisk. Nie licząc Trynidadu, Margarita o powierzchni

1150 km² jest największą wyspą w pobliżu wybrzeża Wenezueli i zarazem unikatową z powodu pasma górskiego, którego najwyższy szczyt Cerro San Juan osiąga 930 m n.p.m. Jej tropikalny klimat z temp. 24–37°C przez cały rok oraz zróżnicowane siedliska sprzyjają istnieniu bogatej flory i fauny. Typowe habitaty pokazane są na 17 zdjęciach, zaś w tabeli zestawiono gatunki z zaznaczeniem, w których z nich występują. Część tego rozdziału poświęcona jest ochronie płazów i gadów oraz parkom narodowym i rezerwatom.

Główną treść książki stanowi przegląd systematyczny rozpoczynający się listą gatunków stwierdzonych na każdej z wysp. Na Margaricie wykazano 5 gatunków płazów z rodzin Bufonidae, Hylidae, Leiuperidae i Leptodactylidae oraz 45 gatunków gadów z rodzin Iguanidae, Polychrotidae, Tropicuridae, Sphaerodactylidae, Gekkonidae, Phyllodactylidae, Gymnophthalmidae, Teiidae, Scincidae, Leptotyphlopidae, Boidae, Colubridae, Dipsadidae, Elapidae, Viperidae, Testudinidae, Dermochelyidae i Cheloniidae (*Crocodylus acutus* prawdopodobnie wymarł na wyspie). Na obu mniejszych wyspach nie ma płazów; na Coche stwierdzono 10 gatunków gadów, a na Cubagua – 12 gatunków. Autorzy zwracają uwagę na gatunki, które mogą występować na tych wyspach, z czego prawdopodobieństwo znalezienia 8 jest wysokie. Jeden z gekonów czeka na formalny opis i tu jest traktowany na razie jako *Gonatodes* sp. Pod koniec tej części autorzy zajmują się ukąszeniami węży jadowitych. W stanie Nueva Esparta żyją 3 gatunki jadowite *Micrurus isozonus*, *Crotalus durissus cumanensis* i *Portithidium lansbergii* (wszystkie na Margaricie i jeden na Cubagua). Dane statystyczne pokazują, że w latach 1950–1972 było tylko 26 przypadków ukąszeń, podczas gdy w tym czasie w całej Wenezueli stwierdzono aż 25 356. W późniejszych latach (1999–2001) na wyspach liczba wzrosła do 32–52 przypadków. Autorzy zwracają uwagę, że produkcja surowic w Wenezueli jest ograniczona i nie zaspokaja potrzeb kraju, co zmusza do importu.

Zaletą książki jest bogata szata ilustracyjna. Identyfikację ułatwiają też klucze i rysunki pokazujące cechy diagnostyczne poszczególnych gatunków. Uzupełnieniem są mapy z zaznaczonymi miejscami występowania tych zwierząt na wyspach. Nie trzeba więc przekonywać o przydatności monografii. Można mieć też nadzieję, że wydawnictwo „Chimaira”, specjalizujące się w tego typu literaturze, wyda w przyszłości terenowy przewodnik do herpetofauny całej Wenezueli.